

Uzņēmējdarbības tendences Skrundas novadā

Pagājušajā gadā Latvijā turpinājies darbs pie uzņēmējdarbības vides sakārtošanas, no reģistriem izslēdzot uzņēmumus, kuri ilgstoši nav veikuši saimniecisko darbību, kādu iemeslu dēļ ilgāku laika posmu pastāvējuši bez lemtspējīgas valdes u.c. gadījumos, kas liecina par to, ka tā īpašniekiem nav nolūka attīstīt savu biznesu.

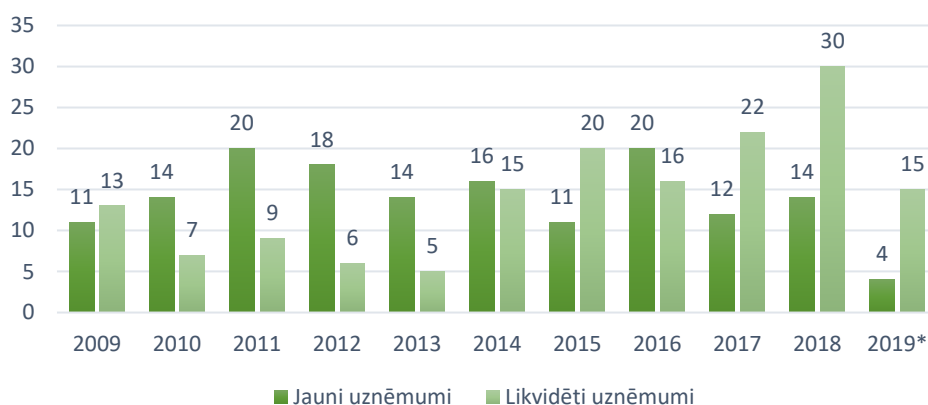
Tā rezultātā 2018.gadā uzstādīti jauni likvidēto uzņēmumu rekordi. Pēc Lursoft pētījuma datiem, pagājušajā gadā Latvijā reģistrēti 10 660 jauni uzņēmumi, kamēr likvidēti – 20 746. Salīdzinot ar 2017.gadu, pērn jauno uzņēmumu skaits audzis par 4,41%, kamēr likvidēto – par 25,89%.

Arī Skrundas novadā pērn būtiski palielinājies likvidēto uzņēmumu skaits, kas pagājušajā gadā bijis pat divas reizes lielāks nekā jaunreģistrēto uzņēmumu skaits. Lursoft statistika rāda, ka 2018.gadā likvidēti 30 Skrundas novadā reģistrēti uzņēmumi, kas ir par 36,36% vairāk nekā 2017.gadā, un ir visu laiku augstākais likvidēto uzņēmumu rādītājs. Pašreizējie dati liecina, ka arī 2018.gadā pērnā gada tendence varētu saglabāties, jo līdz pētījuma sagatavošanas brīdim šogad likvidēti jau 15 uzņēmumi.

Tikmēr jauno uzņēmumu skaits pagājušajā gadā atkal nedaudz pieaudzis – 2018.gadā Skrundas novadā reģistrēti 14 jauni uzņēmumi.

Pēdējo desmit gadu laikā Skrundas novadā reģistrēti 150 jauni uzņēmumi, bet likvidēti 143, kas nozīmē, ka faktiski šajā laika posmā Skrundas novada uzņēmumu skaits palielinājies par 7 komersantiem.

Uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika Skrundas novadā

Šobrīd kopumā Skrundas novadā reģistrēti 422 uzņēmumi, no kuriem 50,71% ir zemnieku saimniecības, bet 34,60% - sabiedrības ar ierobežotu atbildību.

Izpētot, kuras uzņēmējdarbības nozares ir populārākās starp Skrundas novadā reģistrētajiem uzņēmumiem, priekšplānā izvirzījusies lauksaimniecība, kas guvusi ievērojamu pārsvaru

starp TOP 5 populārākajām nozarēm. Proti, to vidū ir gan jauktā lauksaimniecība, gan graudaugu audzēšana. Tāpat arī aktīvi tiek izmantoti mežu resursi, mežizstrādes nozari ierindojošot ceturtajā vietā. Starp šīm nozarēm iekļuvusi arī mazumtirdzniecība, kas ir viena no populārākajām uzņēmējdarbības nozarēm valstī kopumā.

Populārākās uzņēmējdarbības nozares Skrundas novadā:

1. Jauktā lauksaimniecība;
2. Graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēkļu audzēšana;
3. Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības;
4. Mežizstrāde;
5. Mazumtirdzniecība.

Lursoft izpētījis, ka ārvalstu tiešās investīcijas sava uzņēmuma pamatkapitālam piesaistījuši 10 uzņēmumi, no kuriem lielākais ar 1,27 milj.EUR apgrozījumu 2018.gadā ir SIA "EKO DRUVA".

Kopējais ārvalstu pārstāvju ieguldījums Skrundas novadā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālos sastāda 3,43 milj.EUR, kas to pēc uzkrāto tiešo ārvalstu investīciju kopsummas starp visām Latvijas pašvaldībām ierindo 46. vietā līdztekus Jēkabpils un Bauskas novadiem.

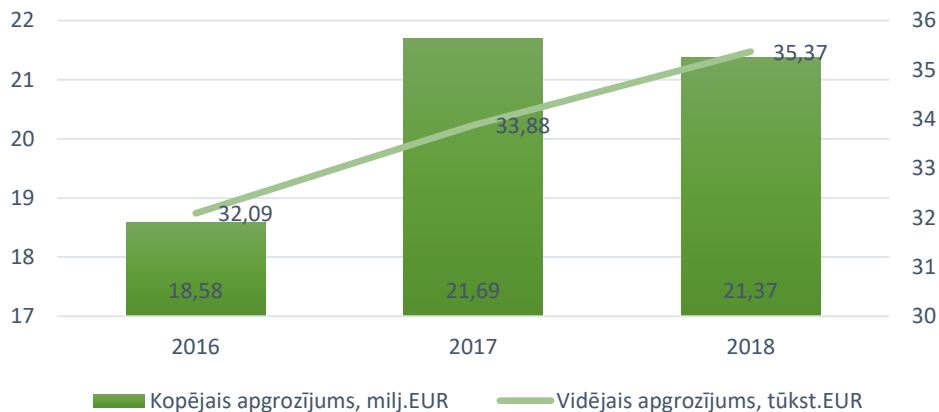
Lielāko daļu jeb 2,77 milj.EUR no šīm investīcijām veido dāņu investoru ieguldījums. Vācijas pārstāvju ieguldījums ir 657,64 tūkst.EUR, bet Turcijas – 10 eiro.

Vidējais apgrozījums turpinājies pieaugt

Pērn turpinājies palielināties Skrundas novadā reģistrēto uzņēmumu vidējais apgrozījums. Salīdzinot ar 2017.gadu, tas palielinājies par 4,40%, pieaugot līdz 35,37 tūkst.EUR uz uzņēmumu. Savukārt, analizējot uzņēmumus, kuri iesnieguši savus jaunākos gada pārskatus un pagājušajā gadā guvuši ieņēmumus no saimnieciskās darbības, aprēķināts, ka apgrozījuma pieaugums gada laikā bijis 59,82% no visiem Skrundas novadā reģistrētajiem uzņēmumiem. Pēdējo trīs gadu laikā novadā reģistrēto uzņēmumu vidējais apgrozījums palielinājies par 10,22%.

Patlaban vēl aizvien turpinās gada pārskatu iesniegšanas periods, tāpēc rādītājos vēl paredzamas izmaiņas – gan vidējā apgrozījumā uz vienu uzņēmumu, gan arī kopējā apgrozījumā, kas, visticamāk, 2018.gadā būs sasniedzis 2017.gada līmeni. Lursoft aprēķinājis, ka 2017.gadā Skrundas novadā reģistrētie uzņēmumi kopā apgrozīja 21,69 milj.EUR, savukārt patlaban rādītājs par 2018.gadu sasniedzis 21,37 milj.EUR.

Skrundas novadā reģistrēto uzņēmumu apgrozījuma dinamika

Kopš 2015.gada Skrundas novadā lielākais apgrozījums ir mežizstrādes un kokmateriālu pārvadājumu uzņēmumam SIA "Vella Kalpi", kura apgrozījums gada laikā pieaudzis par 51,55%, sasniedzot 5,63 milj.EUR. 2018.gadā uzņēmums ievērojami palielināja savu darbības apjomu kokmateriālu pārvadājumu jomā un, lai nodrošinātu arvien pieaugošo darbības apjomu, tika iegādāti vairāki jauni kravas kokvedēju sastāvi. Šogad uzņēmums paredzējis palielināt kokmateriālu pārvadājumu, kā arī mežizstrādes apjomus.

Atšķirībā no līdera, nākamajās trijās vietās esošo uzņēmumu apgrozījums, salīdzinot ar gadu iepriekš, pērn samazinājies. Cūku audzēšanas uzņēmuma SIA "Korkalns" apgrozījums gada laikā samazinājies par 14,56%, nokrītoties līdz 1,59 milj.EUR. Iesniegtajā gada pārskatā teikts, ka 2018.gadā uzņēmums galvenokārt koncentrējās uz cūkgaļas ražošanu ar minimālām izmaksām. Pretstatā iepriekšējo gadu peļņai, kas bija mērāma vairākos simtos tūkstošu eiro, 2018.gadu SIA "Korkalns" pabeidza ar 60,1 tūkst.EUR zaudējumiem.

Vēl straujāks kritums raksturo SIA "EKO DRUVA" apgrozījumu 2018.gadā, kas gada laikā samazinājies par 33,59%, sarūkot līdz 1,27 milj.EUR. Tāpat kā SIA "Korkalns" arī SIA "EKO DRUVA" pagājušo gadu noslēgusi ar zaudējumiem. Lielāko daļu no SIA "EKO DRUVA" ieņēmumiem pagājušajā gadā veidojuši ieņēmumi no graudaugu realizācijas, kas gan bijuši par 44,3% mazāki nekā 2017.gadā (901,40 tūkst.EUR), kā arī no valsts saņemtie atbalsta maksājumi lauksaimniecībai 316,92 tūkst.EUR apjomā. Apgrozījuma kritumu un zaudējumus SIA "EKO DRUVA" vadība skaidro ar sliktajiem laikapstākļiem lauksaimniecības produkcijas ražošanai.

Piensaimnieku kooperatīvās sabiedrības "Kalnmuiža" apgrozījums gada laikā sarucis par 15,16%, sarūkot līdz 1,08 milj.EUR.

Skrundas novada lielāko uzņēmumu sarakstu pēc apgrozījuma 2018.gadā noslēdz SIA "Skrundas komunālā saimniecība" ar pagājušajā gadā apgrozītiem 969,86 tūkst.EUR, kas ir par 15,82% vairāk nekā gadu iepriekš. Iemesls uzņēmuma apgrozījuma pieaugumam bijis 2016.gada 29.decembrī SPRK padomes pieņemtais lēmums par jaunu ūdensapgādes un kanalizācijas tarifu, kas stājās spēkā ar 2017.gada 1.martu, kā arī 2018.gada 30.augustā

Skrundas novada domes apstiprinātais siltumenerģijas apgādes tarifs un apjomīgāks darbs pie apsaimniekojamo dzīvojamo māju un īres dzīvokļu remontiem, un ārpakalpojumu pieaugums.

Skrundas novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2018.gadā:

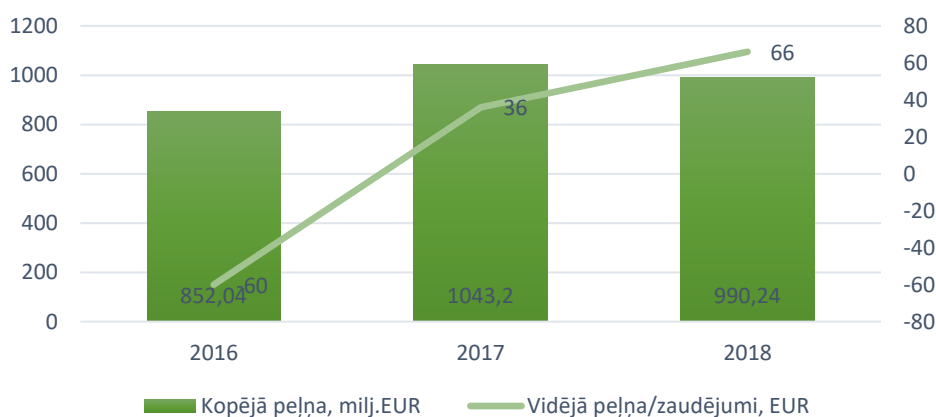
1. SIA "Vella Kalpi": 5,63 milj.EUR;
2. SIA "Korkalns": 1,59 milj.EUR;
3. SIA "EKO DRUVA": 1,27 milj.EUR;
4. Pirmsaimnieku kooperatīvā sabiedrība "Kalnmuiža": 1,08 milj.EUR;
5. SIA "Skrundas komunālā saimniecība": 0,97 milj.EUR.

Peļņas rādītājam pozitīva dinamika

Tāpat kā vidējais apgrozījums, pagājušajā gadā palielinājusies arī Skrundas novadā reģistrēto uzņēmumu vidējā peļņa. Pēc Lursoft aprēķiniem, tā sasniegusi 66 eiro uz vienu uzņēmumu, kas ir par 83,33% vairāk nekā 2017.gadā.

Tikmēr kopējā peļņa pagaidām uzrāda nelielu kritumu – tā no 1,04 milj.EUR 2017.gadā samazinājusies līdz 990,24 tūkst.EUR pērn. Iemesli kritumam ir dažādi – sākot no aizpagājušā gada līderu SIA "Korkalns" (450,1 tūkst.EUR peļņa 2017.gadā) un SIA "EKO DRUVA" (179,96 tūkst.EUR peļņa 2017.gadā) zaudējumiem pagājušajā gadā, beidzot ar apstākli, ka pārskatus vēl nav iesnieguši visi uzņēmumi. Piemēram, pētījuma sagatavošanas brīdī vēl nav pieejams SIA "Avars auto" finanšu pārskats par 2018.gadu. 2017.gadā uzņēmums ar nopelnītiem 108,70 tūkst.EUR ierindojās sestajā vietā starp pelnošākajiem uzņēmumiem Skrundas novadā.

Skrundas novadā reģistrēto uzņēmumu peļņas/ zaudējumu dinamika

Veiksmīgi turpinot savu darbību, SIA "Vella Kalpi" peļņa gada laikā palielinājusies 2,6 reizes, pieaugot no 300,43 tūkst.EUR 2017.gadā līdz 785,55 tūkst.EUR pērn.

Tikmēr zivkopības produkcijas ražotāja un realizētāja SIA "Skrunda" peļņa 2018.gadā saglabājusies iepriekšējā gada līmenī, pēc nodokļu nomaksas tai veidojot 167,17 tūkst.EUR. Gada pārskatā teikts, ka pagājušajā gadā uzņēmums realizēja 66509,8kg zivju, kas ir par 41624,2kg mazāk nekā gadu iepriekš.

2017.gada sākumā dibinātā vairumtirdzniecības uzņēmuma SIA "GRQ" peļņa gada laikā palielinājusies par 24,57%, tai sasniedzot 134,14 tūkst.EUR pēc nodokļu nomaksas, savukārt lauksaimniecības uzņēmuma SIA "Birzīši" peļņa pieaugusi līdz 128,14 tūkst.EUR (+34,56%).

Vēl straujāks peļņas pieaugums bijis Indulim un Laurim Zīlīšiem piederošajai SIA "Grigaļi". Ja 2017.gadā uzņēmums nopelnīja 59,36 tūkst.EUR, tad pagājušajā gadā tie bija jau 106,19 tūkst.EUR.

Skrundas novada lielākie uzņēmumi pēc peļņas 2018.gadā:

1. SIA "Vella Kalpi": 785,55 tūkst.EUR;
2. SIA "Skrunda": 167,17 tūkst.EUR;
3. SIA "GRQ": 134,14 tūkst.EUR;
4. SIA "Birzīši": 128,14 tūkst.EUR;
5. SIA "Grigaļi": 106,19 tūkst.EUR.

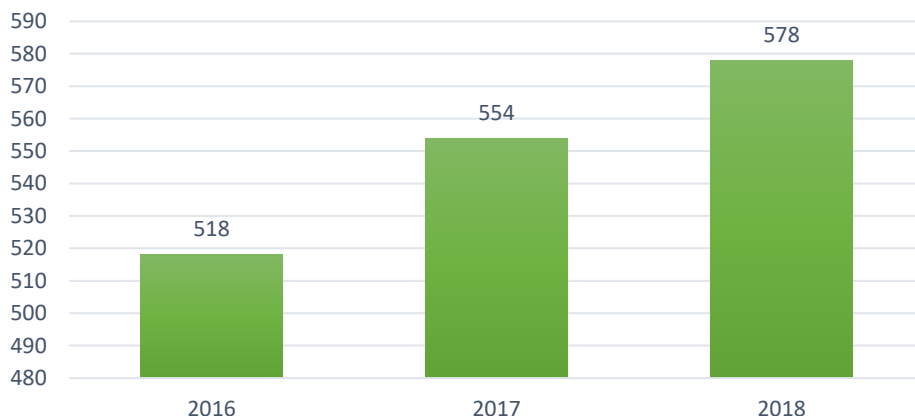
Audzis nodarbināto skaits

Lursoft pētījums parāda, ka pagājušajā gadā turpinājies palielināties Skrundas novadā reģistrētajos uzņēmumos nodarbināto skaits.

Pagājušajā gadā tie bijuši jau 578 darbinieki, par 24 vairāk nekā 2017.gadā. Dati rāda, ka no visiem novada uzņēmumiem, kuri iesnieguši pārskatu par 2018.gadu un kuri guvuši ieņēmumus no saimnieciskās darbības, 30,36% uzņēmumu darbinieku skaits gada laikā palielinājies, bet 50% saglabājies nemainīgs. Jāpiebilst, ka pērn novadā bijuši 15 uzņēmumi, kuros darbinieku skaits sasniedzis vismaz 10 nodarbinātos. Gadu iepriekš tādi bija 13 uzņēmumi.

Jānorāda, ka vidējais nodarbināto skaits vienā uzņēmumā arī pagājušajā gadā saglabājies nemainīgs, tie bijuši 2 strādājošie, kas ir tikpat, cik vidēji vienā Latvijā reģistrētā uzņēmumā.

Kopējais strādājošo skaits Skrundas novadā reģistrētajos uzņēmumos

Arī lielāko darba devēju saraksta priekšgalā izvirzījies Mārtiņam Ramoliņam piederošais SIA “Vella Kalpi”. Uzņēmumā nodarbināto skaits gada laikā audzis par 41,61%, tam pagājušajā gadā sasniedzot 75 darbiniekus.

Par vienu darbinieku vairāk nekā 2017.gadā pērn nodarbinājusi SIA “Skrundas komunālā saimniecība”, proti, 48 darbiniekus, bet SIA “Korkalns”, neskatoties uz apgrozījuma kritumu un zaudējumiem 2018.gadā, darbinieku skaits saglabājies nemainīgs. Tāpat kā iepriekšējos gados, arī pērn uzņēmumā bija nodarbināti 24 darbinieki, kas uzņēmumam lielāko darba devēju topā ļāvis ierindoties 3.vietā.

Nemainīgs darbinieku skaits bijis mazumtirdzniecības uzņēmumā SIA “P ARVI”, kurā, gluži tāpat kā gadu iepriekš, pērn strādājis 21 cilvēks.

Skrundas novada lielāko darba devēju sarakstu 2018.gadā noslēdz SIA “Taku meistars” ar 20 darbiniekiem, par 3 vairāk nekā 2017.gadā.

Skrundas novada lielākie darba devēji pēc vidējā darbinieku skaita 2018.gadā:

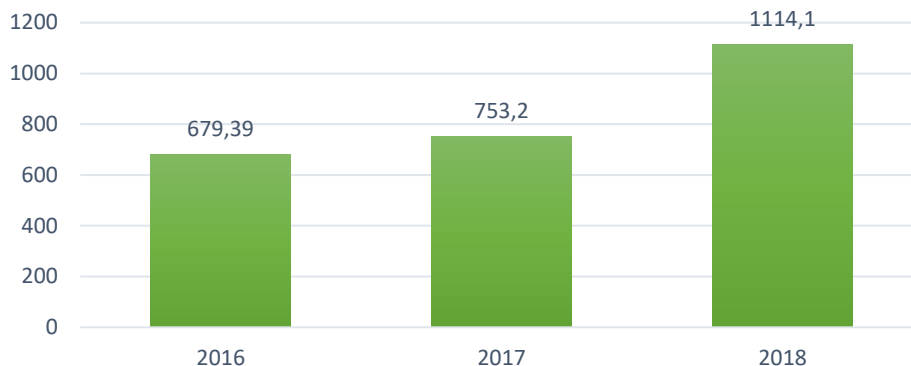
1. SIA “Vella Kalpi”: 75 darbinieki;
2. SIA “Skrundas komunālā saimniecība”: 48 darbinieki;
3. SIA “Korkalns”: 24 darbinieki;
4. SIA “P ARVI”: 21 darbinieks;
5. SIA “Taku meistars”: 20 darbinieki.

Samaksāto nodokļu apjoms audzis par 47,92%

Valsts ieņēmumu dienesta sniegtā informācija liecina, ka 2018.gadā VID administrētajos nodokļos uzņēmumi samaksājuši 7,17 miljardus eiro, no kuriem 2,33 miljardus eiro veido valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, bet 1,24 miljardu eiro – iedzīvotāju ienākuma nodoklis. Salīdzinot ar gadu iepriekš, pērn Latvijas uzņēmumu samaksāto nodokļu apjoms palielinājies par 9,13%.

Vairāk nekā 2017.gadā pērn nodokļos samaksājuši arī Skrundas novadā reģistrētie uzņēmumi. Balstoties uz VID sniegto informāciju, Lursoft aprēķinājis, ka 2018.gadā novada uzņēmumi VID administrētajos nodokļos samaksājuši 1,11 milj.EUR, kas ir par 47,92% vairāk nekā gadu iepriekš.

Skrundas novada uzņēmumi kopējie nodokļu maksājumi valsts kopbudžetā, tūkst.EUR

SIA "Skrundas komunālā saimniecība" samaksāto nodokļu apjoms, salīdzinot ar gadu iepriekš, saglabājies teju nemainīgs, pērn tie bijuši 250,13 tūkst.EUR. Tajā pašā laikā SIA "Skrunda" samaksātie VID administrētie nodokļi samazinājušies par 24,11%, sarūkot līdz 95,87 tūkst.EUR. Tiesa, neskatoties uz kopējās nodokļu summas kritumu, samaksātā iedzīvotāju ienākuma nodokļa apmērs saglabājies 2017.gada līmenī, bet samaksātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pat palielinājušās par 17,59%, pieaugot līdz 58,24 tūkst.EUR.

Projektēšanas pakalpojumu uzņēmums SIA "Rodentia" valsts kopbudžetā VID administrētajos nodokļos samaksājis 64,74 tūkst.EUR, kas ir trīs reizes vairāk nekā 2017.gadā. Pārskata gadā uzņēmums apgrozīja 148,46 tūkst.EUR un nopelnīja 7,9 tūkst.EUR, ar darba vietām nodrošinot 8 darbiniekus.

Pagājušajā gadā audzis gan ēdinātāja SIA "Cepliņi" apgrozījums, gan arī peļņa un darbinieku skaits. Tā rezultātā par 27,93% pieaugusi arī nodokļu summa, kuru uzņēmums pagājušajā gadā iemaksājis valsts kopbudžetā, tai sasniedzot 64,22 tūkst.EUR.

TOP 5 noslēdz SIA "GRQ" ar VID administrētajos nodokļos 2018.gadā samaksātiem 59,68 tūkst.EUR (+14,99%, salīdzinot ar 2017.gadu).

Skrundas novada lielākie nodokļu maksātāji pēc 2018.gadā samaksātās kopējās nodokļu summas valsts budžetā:

1. SIA "Skrundas komunālā saimniecība": 250,13 tūkst.EUR;
2. SIA "Skrunda": 95,87 tūkst.EUR;
3. SIA "Rodentia": 64,74 tūkst.EUR;
4. SIA "Cepliņi": 64,22 tūkst.EUR;
5. SIA "GRQ": 59,68 tūkst.EUR.

*Dati par Skrundas novada uzņēmumiem aprēķināti uz 22.05.2019.

**Vidējie rādītāji aprēķināti, izmantojot vidējo mediānu.

*** Informācijas avots datiem par uzņēmumu samaksājamiem nodokļiem – Valsts ieņēmumu dienests